

LAKIALOITE 62/2005 vp

Laki yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 2 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tällä lakialoitteella ehdotetaan laajennettavaksi yksityisyyden suojasta annettua lakia siten, että sitä noudatetaan soveltuvin osin myös sellaisen harjoittelijan osalta, joka suorittaa työharjoittelua työpaikalla. Tarkoituksena on lisätä työtur-

vallisuutta siten, että kaikkia muita työpaikalla olevia henkilöitä koskeva huumetestaushetkellisyys laajennetaan myös työpaikalla työharjoittelijana olevaan henkilöön.

PERUSTELUT

Kun lakia yksityisyyden suojasta työelämässä (759/2004) aikoinaan laadittiin, kirjattiin lakiehdotuksen perusteluissa keskeiseksi tavoitteeksi kokonaan humeeton työpaikka. Yksi tärkeimmistä humeettoman työpaikan toteuttamiskeinoista on laissa säädetty mahdollisuus vaatia työntekijää perustellusta syystä toimittamaan todistus huumetestauksesta.

Myöhemmin on todettu, että työpaikoilla työskentelee muitakin henkilöitä kuin ne, joita laki suoraan koskee. Työpaikalla työharjoittelua suorittavat harjoittelijat eivät kuulu em. lain piiriin. Heitä ei voida myöskään muiden olemassa olevien säädösten perusteella velvoittaa kaikkia muita työpaikalla olevia työntekijöitä koskevaan huumetestaushetkellisuuteen.

Vuosien varrella huumeiden käyttö sekä myös ongelmakäyttäjien määrä on lisääntynyt ja huumeisiin liittyviä epäilyjä tulee työpaikoilla ilmi säännöllisesti. Harjoittelijoita työpaikoille lä-

hettävien oppilaitosten mahdollisuuksia asianmukaisesti huumetestauksiin ei ole vielä saatu kunnollisesti järjestettyä, joten työpaikalla työharjoittelijana olevia henkilöitä ei käytännössä voida velvoittaa perustellusta syystä toimittamaan työnantajalle todistusta huumetestistä.

Kysymyksessä on siis käytännössä todettu olemassa oleva epäkohta, joka vaikuttaa työpaikan työturvallisuuteen. Lainsäädännön puutteellisuuteen liittyvä epäkohta on erityisen suuri niillä työpaikoilla, jotka liittyvät hoito- ja hoiva-työhön. Epäkohdan korjaaminen on erityisen tärkeää myös potilas- ja asiakasturvallisuuden takaamisen perusteella.

Ehdotuksen lähtökohtana on, että myös työharjoittelija on velvollinen toimittamaan työnantajalle huumausainetestiä koskevan todistuksen yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 8 §:n mukaisesti.

Huumausaineiden käyttäjät tulee yhteistyössä terveyden- ja sosiaalihuollon toimijoiden kanssa pyrkiä ohjaamaan tarvittavaan hoitoon ja kuntoutukseen. Toimivan ja tehokkaan hoidon järjestämiseksi tulee myös järkevä tietojen vaihto sosiaali- ja terveydenhuollon eri viranomais-ten kesken olla mahdollista.

Huumausainetestauksen tavoitteena on työ-
turvallisuuden parantaminen. Tarkoitus ei ole
leimata huumaavia aineita käyttäneitä henkilöi-
tä loppuiäkseen. Erityistä huomiota tuleeikin työ-
paikoilla kiinnittää hoitoonohjaukseen ja huu-

mausaineiden käyttöä koskevien tietojen luotta-
mukselliseen käsittelyyn sekä testaamista kos-
kevien todistusten huolelliseen hävittämiseen
heti, kun se käsittelyn tarkoituksen kannalta on
mahdollista. Testauksen lisääntymisen seurauk-
sena ei saa olla huumeita käyttäneiden tai ko-
keilleiden nuorten työntekijöiden tai harjoitteli-
joiden syrjäytyminen työelämästä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että eduskunta hyväksyy seuraavan la-
kiehdotuksen:*

Laki

yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 2 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
*muutetaan yksityisyyden suojasta työelämässä 13 päivänä elokuuta 2004 annetun lain (759/2004)
2 §:n 2 momentti ja 8 §:n otsikko ja 1 momentin johdantokappale seuraavasti:*

2 §

Soveltamisala

Mitä tässä laissa säädetään työntekijästä, so-
velletaan myös virkamieheen, virkasuhteessa
olevaan ja näihin verrattavassa julkisoikeudelli-
sessa palvelusuhteessa olevaan sekä soveltuvien
osin työnhakijaan ja harjoittelijaan, joka suorit-
taa työharjoittelua työpaikalla.

8 §

*Huumausainetestä koskevan todistuksen toimit-
taminen työsuhteen tai harjoittelun aikana*

Työnantaja voi velvoittaa työntekijän tai har-
joittelijan esittämään työ- tai harjoittelusuhteen

aikana huumausainetestä koskevan todistuk-
sen, jos työnantajalla on perusteltua aihetta
epäillä, että työntekijä tai harjoittelija on huu-
mausaineiden vaikutuksen alaisena työssä tai
että työntekijällä tai harjoittelijalla on riippu-
vuus huumeista, ja jos testaaminen on välttämä-
töntä työntekijän tai harjoittelijan työ- tai toi-
mintakyvyn selvittämiseksi ja työntekijä tai har-
joittelija toimii sellaisessa työssä, joka edellyt-
tää erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä
harkintakykyä tai hyvää reagoitakykyä ja jossa
työtehtävien suorittaminen huumeiden vaikutuk-
sen alaisena tai huumeista riippuvaisena:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Helsingissä 26 päivänä toukokuuta 2005

Paula Risikko /kok
Petri Salo /kok
Sari Sarkomaa /kok
Jouko Laxell /kok
Timo Seppälä /kok
Lyly Rajala /kok
Irja Tulonen /kok
Raija Vahasalo /kok
Marja Tiura /kok
Jari Leppä /kesk
Hanna-Leena Hemming /kok
Leena Harkimo /kok
Kaarina Dromberg /kok

Sirpa Asko-Seljavaara /kok
Eero Akaan-Penttilä /kok
Anne Holmlund /kok
Marjukka Karttunen /kok
Arto Satonen /kok
Suvi Lindén /kok
Tuija Nurmi /kok
Marjo Matikainen-Kallström /kok
Ahti Vielma /kok
Olli Nepponen /kok
Lauri Oinonen /kesk
Sari Essayah /kd
Jukka Vihriälä /kesk